

Tėvynė

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ
AMERIKOJE ORGANAS

Nr. 9

New York, N.Y. - 10001 - 1971 m. March-Kovo 5 d.

64 metai

PAGERBKIM NUSIPELNIUSIUS SUSIVIENIJIMO VEKĖJUS

Giliai prasmingu vardu buvo pavadintas tik neseniai baigtas vėjus - LIETUVIŠKOS ŠEIMOS VAJUS. Nes pirmas ir pagrindinis mūsų rūpestis išlaikyti lietuvišką šeimą, o turėdami stiprias tautiniu požiūriu lietuviškas šeimas mes jau esame tikresni, jog mūsų visi darbai bus sėkmingi ir mūsų ateitis duos vilčių. Šią mintį mūsų nuoširdūs darbuotojai neabejotinai gerai suprato ir nereikalaujantys daug raginimų, patys savo gera valia darė tai, kas tomis sąlygomis buvo galima atlikti.

Kalbamo Lietuviškos Šeimos vėjus metu daugelis SLA kuopų gyvai veikė, palaikė glaudžius ryšius su savo nariais, o kai kurios net pasireiškė ir kultūriniais darbais. Dar primintina, kad dauguma mūsų atsakingų darbuotojų pastoviai dalyvavo bendruose lietuvių kolonijų darbuose.

TEKO DIRBTI NELENGVOSE SĄLYGOSE

Lietuviškos Šeimos vėjus dalyvavo, tenka pripažinti, nemažas skaičius organizatorių. Jų tarpe mes matome daugumą tokių veikėjų, kurie pagal tradiciją siejosi savo organizacijos tolimesniu sėkmingumu. Jie visada jautriai atsiliepia į kiekvieną Susivienijimo vadovybės paraginimą. Jie nei minutės nedvejojo, nedelsė ir tuojau ėmėsi pagrindinio darbo, ieškojo naujų narių, jų surado ir didoką skaičių lietuvių įjungė į pastovų dalyvavimą lietuviškoje organizuotoje veikloje.

Žinoma gaila, kad naujų organizatorių neatsirado didesnio skaičiaus. Tad teko remtis tik jau senai veikiančių organizatorių pastangomis, o gyvenimas keičiasi, savo dabartinėje kasdienybėje turime nemažą naujų reiškinį. Todėl vyresnio amžiaus veikėjams ne visada lengva prisitaikyti prie neįprastų aplinkybių, kokios dabar pasirodė. Turint galvoje dideles SLA organizatorių pastangas, nuoširdus dėkingumas gali būti pareikštas už jau nuveiktus darbus.

Kaip auga žmonių skaičius žemėje

Žemėje kiekvieną sekundę keturi žmonės gimsta ir du miršta. To pasėkoje žmonių skaičius pašoka nepaprastai sparčiai, net 8,000 padaugėja tik per vieną valandą, per dieną - 190,000 ir per savaitę 1,300,000 ir daugiau kaip 70 milijonų per metus. Kas treji metai žemėje atsiranda 210 milijonų naujų žmonių, kuriems reikia maisto, namų ir viso kito, kas reikalinga žmogaus gyvenime. Tad, galima pasakyti, jog kas treji metai žemėje atsiranda lyg naujos Jungtinės Valstijos.

LIETUVIŠKOS ŠEIMOS VAJUI PASIBAIGUS. NUOŠIRDŽIŲ PASTANGŲ REZULTATAI. REIKIA DŽIAUGTIS KIEKVIENU LAIMĖJIMU, NES LIETUVIŠKO DARBO SUNKUMAI VISIEMS GERAI ŽINOMI. MŪSŲ SUSIVIENIJIMO DARBUOTOJAI IR JŲ ATEITIES SUMANYMAI.

BŪTINAI REIKIA DAUGIAU JAUNIMO

Žinoma, tai jokia naujiena. Nuo pat mūsų organizacijos darbo pradžios visada buvo kartojuama - reikia jaunimo. Ir dažnai Susivienijimas gaudavo didesnį skaičių jaunuolių. Ir šio vėjus pradžioje buvo laukta žymiai didesnio skaičiaus jaunų narių. Bet tai laikui bėgant pataisoma. Mūsų veikla vyksta toliau. Mūsų veikėjai neabejotinai apgalvos praėjo vėjus ne tik sėkmingus darbus, bet ir kai kurias klaidas. Tad reikia tikėtis, jog ateityje bus teikiama daugiau dėmesio jaunimo organizavimui. Buvo žadėta vienoje, kitoje vietoje įsteigti jaunimo kuopas. Bet dar yra tie patys galimūnai ir jaunimo kuopos nedelsiant bus įsteigtos.

O dabar Lietuviškos Šeimos vėjus baigiant, pasirūpinkim, kad kuopose, mūsų suvažiavimuose ir viešuose pareiškimuose būtų tinkamai pagerbti ir atžymėti SLA organizatoriai, nuo kurių geros valios ir gražių pastangų juk priklauso mūsų Susivienijimo tolimesnė ateitis. Garbė jiems!

* ARKIVYSKUPAS Agostino Casaroli išvyko į Maskvą. Oficialiai jis padės parašą Vatikano vardu nuklearinių ginklų sutartyje. Bet išvykdamas iš Romos jis pareiškė: Aš turėsiu atvirą dialogą su sovietų valdžios pareigūnais.

* PREZIDENTAS NIXONAS savo viešojoje kalboje, kuri buvo transliuojama daugelio visos šalies radio stočių, pasisakė šiais aktualiais užsienio politikos klausimais:

INDOKINIJOJ administracijos politika "vietnamizuoti" vykstantį karą, jeigu atsižvelgti į laiką, negali pasibaigti karo likvidavimu. Bet tai pagelbsti sumažinti Amerikos karo pajėgų skaičių vietname. Amerikai pasitraukus, visa atsakomybė krinta priešui, kuris turi vieną reikalavimą - besąlyginę kapituliacijos reikalavimą ir nesutinka su jokiais kitais mūsų pasiūlymais.

SOVIETŲ pasiūlymas sumažinti gynybos raketų gamybą, nėra priimtinas. Reikia į panašų susitarimą įjungti ir puolimui taikomas raketas.

AMERIKA pagrindinio nusistatymo padėti Vakarų Europai nepakeis. Bet Vakarų Vokietijos kanclerio Brandto pastangos megsti santykius su komunistiniais kraštais gali sudaryti sunkumų ir Amerika pirmoje eilėje laikysis Europos gelbėjimo linijos, antroje vietoje palikdama nacionalines problemas.

PREZIDENTAS yra tos nuomonės, kad atominio karo reikia vengti visomis galimomis priemonėmis, bet šalies karo pajėgumas turi būti palaikomas tinkamoje aukštumoje.

PREZIDENTAS šį sykį komunistinę Kiniją pavadino - Kinijos liaudies respublika. Jis numato reikalą išplėsti prekybinius su ja santykius ir galimas daiktas, jog kada nors prasidės "rimtas dialogas" tarp abiejų kraštų. Tautinė Kinija turi pasilikti Jungtinėse Tautose, bet ir Pekinas gali dalyvauti šioje tarptautinėje organizacijoje.

Dabartinė VLIKo valdyba. Iš kairės: Romas Kezys, dr. Bronius Nemickas, Pranas Vainauskas (tarybos pirmininkas), dr. Jónas Puzinas, dr. Juozas Kęstutis Valiūnas — pirmininkas, Stasys Džikas, Jurgis Valaitis ir Juozas Audėnas

Tėvynė

LIETUVIŲ SAVIŠVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJŲ ORGANAS

Lithuanian Weekly

Published Every Friday
by the Lithuanian Alliance of America

JUOZAS PETRĖNAS
EDITOR

ALGIRDAS BUDRECKIS
MANAGER

Yearly Subscription Rates:
In the United States\$4.00
To Foreign Countries\$5.00

307 WEST 30th STREET
NEW YORK, N. Y. 10001
Telephone LACKAWANNA 4-5529

Entered as Second Class Matter November 28, 1910,
at the Post Office at New York, N. Y., under the Act
of March 8, 1878.

SLA kuopų pranešimai ir skubus raštai redakcijai
reikia siųsti nevelčiau, kaip prieš savaitę, laikraščio
numeriu išeinant.

Keičiant adresą būtina pranešti senasis adresas ir
nurodyti naujo adreso pašto zonos numerį.
Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Šios šalies lietuvių istorinė pagalba

Jau sukako 70 metų nuo pasaulinės parodos, kuri įvyko Paryžiuje 1900 metais. Tai buvo anais laikais nepaprastai didelis įvykis, kuris patraukė viso pasaulio dėmesį. Dabar rengiamos pasaulinės parodos toli gražu nedaro tokio didelio įspūdžio, kaip toji paroda, sutinkant naują - dvidešimtą amžių. Tais laikais juk Paryžius buvo laikomas dvasinio ir kultūrinio gyvenimo pasaulio sostine. Tad suprantamas visų valstybių ir tautų troškimas minimoje parodoje dalyvauti ir parodyti savo pajėgumą pažangos veikloje. Niekas negailėjo pinigų, buvo išleidžiamos didelės sumos ir buvo didžiuojamasi pasiektais rezultatais mokslo ir kultūros srityse.

Lietuva buvo rusų pavergta, lygiai tokioje padėtyje kaip dabar, rusų tramdoma, ir nacionaliniu požiūriu engiama. Tiesa, lietuviai jau pajuto tautinio atgimimo dvasią. Ir Lietuvoje jautriai skambėjo poeto žodžiai - "jau slavai sukilo" posmas žadinantis ir lietuvius numesti svetimą jungą. Bet dar nebuvo atgauta spauda, dar knygnešiai slapta vilko svetur išspausdintas knygas ir laikraščius. Rusų žandaras kietai slėgė kiekvieną laisvesnį lietuvių pajuodėjimą.

Lietuvos šviesuoliai žinojo apie Paryžiaus Pasaulinę Parodą. Bet jie nusiminę buvo prislėgti tos minties, kad Paryžiuje Lietuvos ir lietuvių vardas gal nebus prisimintas. Juk reikėjo anais laikais nepaprastai didelių pastangų, o taip pat ir daug pinigų, kad būtų galima gauti Paryžiaus parodoje nors nedidelės reprezentacijos. Kur gauti tiek jėgų, kur surasti tiek pinigų?

Ir tik už Lietuvos sienų gyvenantieji lietuviai buvo pajėgūs savo tautos vardą pajodyti pasauliui. Lauryno Ivinskio draugijos atsisaukimas parodos reikalui, kurčiai

JAV IR PASAULIO LIETUVIAI

* KAZIO KASAKAIČIO vadovaujamas Lietuvių Tautinis Akademinis sambūris, įteikė Lietuvių Pedagoginiam institutui Chicagoje tūkstančio dolerių auką. Pinigai surinkti iš narių ir bus panaudoti Pr.Skardžiaus naujam veikalui išleisti.

* LIETUVIŲ DAINŲ šventė šiemet įvyksta Chicagoje, liepos 3-5 dienomis. Pasinaudamos ta proga, kad suvažiuoja labai daug jaunimo, kai kurios organizacijos tuo metu šaukia plačius savo suvažiavimus.

* ELZBIETA ZIGMANTIENĖ, gyvenanti Sao Paulo mieste, jau turi šimtą metų. Tik gaila, jog pastaruoju metu ji jau nusilpo, jos kojos kaulas išnertas ir ji retai pasikelia iš lovos.

LIETUVOJE paminėta dainininko Jono Byros 80 metų amžiaus sukaktis. Byra yra mokėsis Vienoje, New Yorke ir Paryžiuje. Valstybinio teatro operoje, iki 1940 metų, yra dainavęs daugiau kaip 30 partijų. (E.)

nuskambėjo. Bet 1899 metais Šveicarijoje gyvenusių lietuvių žodis: - "Niekur pasaulyje nėra kitos šalies, kaip Lietuva, kur kiekviena knygelė, laikraštis savo kalba išspausdintas, būtų laikoma už daiktą kietai uždraustą. Bet lietuviška literatūra ir laikraštystė tobulinasi. Taigi, tautiečiai, gyvenantieji Lietuvoje, Amerikoje ir kitose šalyse, kuriems yra brangus reikalas numylėtos Lietuvos, kviečiame į darbą. Padarykime Paryžiaus parodoje lietuvišką skyrių..." Šis kvietimas jau sulaukė atgarsio.

Ir štai Amerikos lietuviai buvo pirmieji, kurie ėmėsi darbo. Čia buvo suorganizuoti komitetai, buvo renkami pinigai. Graži demokratinė tvarka viešpatavo Amerikos lietuvių tarpe. Balsavimo keliu buvo renkami komitetai. Balsavimo keliu buvo išrinktas ir Centrinis Paryžiaus parodos komitetas: kun. Jonas Žilinskas (poetas), P.Mikolainis, J.Paukštis, dr. Jonas Šliupas ir kun. A.Milukas. Atstovauti lietuvius parodoje buvo paskirtas dr. Jonas Basanavičius, gyvenęs Bulgarijoje.

Turint galvoje anuos laikus, lietuvių skyrius Paryžiaus Pasaulinėje parodoje buvo turtingas, vaizdus ir darė nemažą įspūdį. Šį žygį Amerikos lietuviai gali prisiminti su dideliu pasididžiavimu. Nes tai jų kilniųjų pastangų ir pasiaukojančio vieningumo vaisius.

Tad ne tik šiandien, bet lietuvių gyvenime dažnai Amerikos lietuviams tenka imtis atsakomybę dėl tautinių žygių vykdymo. Esti daugelis atvejų, kai tik didžioji Amerikos lietuvių išeivija būna pajėgi pagelbėti savai tautai. Šis atsakomybės jausmas buvo anais senais laikais, jis tebėra stiprus ir šiandien mūsų tarpe.

***** TĖVYNĖ 2.

* JUOZAS MAČERNIS, pedagogas ir "Žemaičių Prieteliaus" redaktorius jau sulaukė 80 metų amžiaus. Jis gyvena Argentinoje.

* PUNSKO MOKYTOJAS J.Stoskeliūnas, lankydamas apylinkės lietuvius, užrašė daug naujų lietuviškų dainų, mįslių ir pasakų.

* BYDGOŠČIUJE įsteigtas Lietuvių Kultūrinės draugijos skyrius. Į šį susirinkimą atsilankė Vroclavo ir Seinų lietuviai veikėjai.

* DR. A.ŠLEPETYTĖ-Janačienė, kuri dėsto New Yorko universitete prancūzų literatūrą, pastatė Čaikovskio baletą "Francesca di Rimini".

* CONNECTICUT lietuvių jaunimas vasario 27 d. suorganizavo smagią šventę Mohawk kalnuose. Dalyvavo Waterburio tautinių šokių šokėjai. Be slidinėjimo dar vyko plati kultūrinė programa.

* JACK SHARKEY - buvęs pasaulio bokso meisteris, teikėsi atvykti į lietuvių sporto vakarą Nasua N.H., kur parodė įdomius filmus iš bokso srities ir papasakojo apie savo sportinius nuotykius.

* SIMO KUDIRKOS byla sutraukta į 247 puslapių knygą. Šią knygą, norintieji įsigyti, gali gauti per savo kongresmanus.

VILNIUJE paminėtos Fausto Kiršos 80-sios ir Balio Sruogos 75-sios gimimo metinės. (E.)

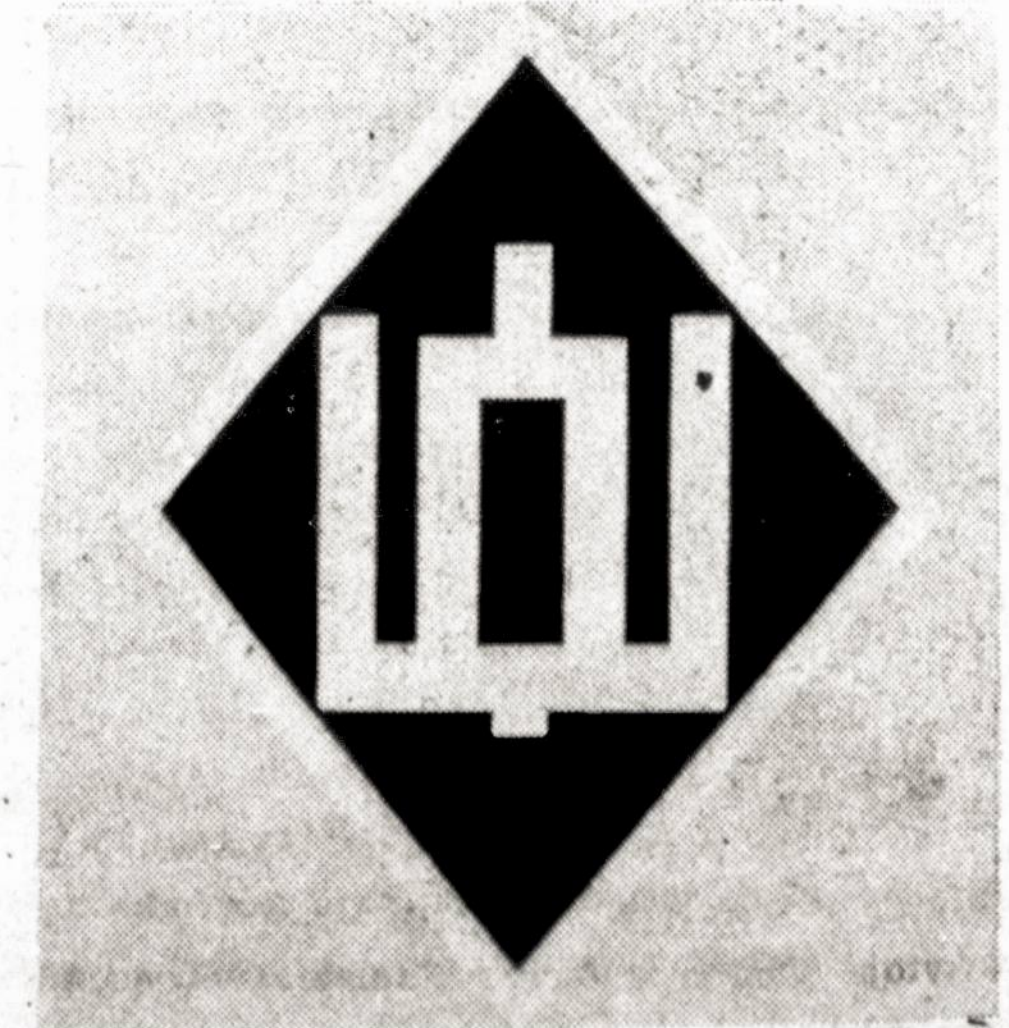
* VIRGILIJUS NOREIKA, Vilniaus operos solistas, dabar dažnai kviečiamas į Maskvos Bolšoj teatrą. Jis dainavo Borodino operoje "Kunigaikštis Igoris" ir kviečiamas dalyvauti Puccini operoje "Tosca".

* VILNIUJE birželio mėnesyje įvyks tarptautinė fizikų konferencija, kurioje dalyvaus be vietinių bei sovietinių kraštų fizikų ir mokslininkai iš demokratiškos šalių.

NENUILSKIME

Visų laisvojo pasaulio lietuvių pareiga dirbti Lietuvos laisvės rytojui. Aukodami Tautos Fondui remsime šio darbo vykdytoją VLIKĄ.

Aukus prašome siųsti: Lithuanian National Fund, 64-14 56th Rd., Maspeth, N.Y. 11378.

Kiekvieno SLA veikėjo pareiga pagelbėti organizatoriui

Greitai atsiliopkit į SLA Vajaus Komisijos kvietimą. Naujų narių įrašymo paskelbtos taisyklės veikia tos pačios ir organizatoriai gali naujus narius įrašyti. O jų įrašytieji nauji nariai bus įskaityti į SLA Vajų, kuri dabar paskelbė SLA Vajaus Komisija. — Gerbiame Jūs SLA Veikėjai, laukiame Jūsų palankumo. Siųskite naujų narių aplikacijas tokia pat tvarka, kaip buvo iki šio laiko!

Detroit, Mich.

VASARIO 16 IŠKILMĖS DETROITE

Detroito lietuvių Lietuvos nepriklausomybės iškilmės įvyko vasario 14 dieną.

Per Lietuvių Amerikos Balso radio valandėlę 8 val. ryto, LB Tarybos narė Nijolė Šlapelytė anglų kalba radio klausytojus supažindino su Lietuva. Taip pat buvo perduotos ALT-os pirmininko dr. K. Bobelio ir Vliko pirmininko dr. J. K. Valiūno, vasario 16-os proga pasakytos kalbos.

Prie miesto City County Bldg. 9:15 val. lietuviai jaunuoliai išskėlė Lietuvos vėliavą.

Iškilmės įvyko 3 val. Mercy kolegijos patalpose. Pirmininkavęs dr. Arūnas Udris į garbės prezidiumą pakvietė: inž. Antaną Rudį, buvusią Detroito miesto tarybos narę Mary Beck, gen. Joną Čermių, ALT-os direktorę Elzbietą Paurazienę ir DLOC pirmininką Bernardą Brizgį.

Invokaciją atkalbėjo kun. V. Kriščiunevičius.

Buvo pagerbti žuvę už Lietuvos laisvę. Visiems atsistojus ir užgesinus visas šviestas, Laima Tautkevičiūtė, lydima dviejų kitų mergaičių, kurios laikė rankose degančias žvakes, padeklamavo Bernardo Brazdžionio "Be Motinos Tėvynės".

Proklamacijas perskaitė: gubernatoriaus W. Milliken - Stefa Brizgytė ir miesto mero R. Gibbs - Antanas Poškus.

Antanas Rudis kalbėjo lietuviškai ir angliškai. Jis savo kalboje kvietė visus laisvinimo darba dirbti vieningai. Mūsų tauta turi privilegiją ir teisę laisvai gyventi ir tvarkytis. Amerikos valdžia Lietuvos okupacijos nepripažįsta.

Senesnieji lietuviai emigrantai, atvykę į šį kraštą daugumoje dirbo anglų kasyklose ir labai sunkiai. Tačiau ir sunkiai dirbdami, sukūrė daug brangių lietuviškų organizacijų.

- Gerbkime ir mylėkime senųjų lietuvių sukurtas lietuviškas institucijas!

- Nors aš ir čia gimęs ir augęs ir Lietuvos

Mokytoja Ona ir Alfonsas Kaukėkiai, atšventė savo sidabrinę medžiagą sukakti.

nesu matęs, tačiau aš myliu Lietuvą, myliu aš ir šią šalį. Mano senelis bėgo nuo rusų caro armijos ir į Amerikos armiją įstojęs gynė laisvę. Mirė prieš 30 metų, sulaukęs 90 metų.

Šiandieninis Lietuvos pavergimas yra pats žiauriausias. Lietuviai trokšdami laisvės, visokiomis priemonėmis bėga. Simo Kudirkos gražinimas rusams parodė Amerikos silpnumą ir pareigūnų nesušigaudymą. Tačiau šiame krašte mes turime ir gerų draugų ir laikui atėjus jie mums padės. Šis kraštas suteikė mums prieglaudą.

Toliau kalbėjo buvusi miesto tarybos narė ir buvusi kandidatė į miesto merus, ukrainiečių kilmės advokatė, gerai žinanti okupuotų kraštų problemas, Mary Beck.

Meninę dalį atliko jaunimo choras, vadovaujamas muziko Stasio Šližio ir tautinių šokių grupė "Šilainė" vadovaujama Galinos Gobienės.

Dar tenka priminti, kad vasario 13 d., Lietuvių Namuose, Antanui ir Marijonai Rudžiams buvo suruošta vakarienė. Vakarieneje dalyvavo apie 60 žmonių.

Lietuvių radio programa "Lietuvių Melodijos" perdavė ALT-os pirmininko dr. K. Bobelio ir Vliko pirmininko dr. J. K. Valiūno kalbas, o kitą dieną, anglų kalba Robertas Selenis supažindino su Lietuva. "Aušros" lituanistinės mokyklos mokiniai išpildė lietuviškų dainų pyne, o visuomenės veikėjas ir tos mokyklos vedėjas Vladas Pauza pasakė patriotinę kalbą.

Clevelando Čiurlionio ansamblis atvyksta Detroitan ir gegužės 16 d., 3 val. popiet, Crestwood auditorijoje 1501 Beech Daly Rd. (prie Ford Rd.) atliks visiškai naują lietuviškų dainų, tautinių šokių, kanklių ir solistų koncertą. Koncertą rengia St. Butkaus ir Jūrų "Švyturio" kuopų šauliai.

Vaclovas Butkys, buvęs Lietuvoje Zarasų apskrities agronomas lankėsi Detroito ir tarėsi su ŠST centro valdybos pirmininku Vincu Tamošiūnu, šaulių vieneto įsteigimo New Yorko apylinkėse reikalui.

SLA 352 kuopos nariui Kazimierui Nausėdai padaryta akių operacija. Po operacijos jaučiasi ir mato gerai. Gydomi ir sveiksta sūnaus Edvardo ir marčios Eugenijos priežiūroje.

Jūrų "Švyturio" šaulių kuopos pirmininkas Mykolas Vitkus, vasario 13 d. grįžo iš ligoninės ir sveiksta namuose.

Petras Brundza, senosios kartos lietuvis vasario 15 d. atšventė 93 gimtadienio su-

TEVYNĖ 3

kaktį. Jaučiasi gerai, yra stiprus ir tikisi sulaukti 100 metų.

Jonas Atkočaitis, Lietuvių Namų Draugijos vicepirmininkas ir ūkio vadovas yra susirgęs ir paguldytas Evangelical Deaconess ligoninėje. Jį gydo ir prižiūri dr. Vytautas Mileris.

SLA 352 KUOPOS mėnesinis susirinkimas įvyks kovo 7 d. 12 val., Lietuvių Namuose. Tai bus pirmas susirinkimas. Susirinkime ne tik bus priimami mokesčiai, bet ir aptarta šių metų kuopos veikla. Atvykusiems į susirinkimą bus labai gera proga ir skautų mugėje dalyvauti ir ją apžiūrėti. A. Grinius

BANKIETAS SLA VICEPREZIDENTUI ALEKSANDRUI CHAPLIKUI PAGERBTI

Vakariene įvyks š.m. kovo 21 d., So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos auditorijoje, 368 W. Broadway, 2 val. popiet. Tad šeimininkės tą dieną namie nieko negamins, nes visi ateis į šį bankietą su savo šeimomis. Monika Plevokienė su savo darbščiomis pagelbininkėmis visus skaniai ir sočiai pavaišins.

Turėsime ir meninę programą. Dalyvaus svečias iš Pittsburgho, SLA Prezidentas Povilas Dargis, lietuvių geras draugas, So. Bostono Savings Banko prezidentas Alfred Archibald ir daug žymių veikėjų iš kitų apylinkių. Pasisotinus, galėsime visi prie geros muzikos pasišokti ir susipažinti su daug žymių asmenų ir atnaujinti pažintis su senais draugais.

Nors šį bankietą sumanėme rengti SLA 43 kp., bet kadangi inž. Chaplikas priklauso ir kitoms organizacijoms, todėl ir tų organizacijų veikėjai prisidėjo, kad parengimas būtų sėkmingas. Šio parengimo pirmininku yra visiems gerai žinomas dr. Anthony Kapochy.

Apie patį celebrantą Aleksandrą Chapliką daug būtų galima prirašyti, bet nėra reikalo, nes jis ir jo geri darbai visiems yra jau žinomi. Tik noriu pabrėžti, kad per staruosius kelis metus A. Chaplikas yra surengęs daugybę įvairių parengimų, minėjimų, įvairių sukaktuvių užsitarnavusiems tautiečiams pagerbti. Ir kur tik jis prisidėjo, ten geros pasekmės buvo užtikrintos.

Nėra abejonės, kad Aleksandras Chaplikas pilnai užsitarnavo lietuvių visuomenės pagarbos. Mes visi galėsime jam tą išreikšti, gausiai atsilankydami į šį taip svarbų pokylį.

Bilietus iš anksto galima gauti Lietuvių Piliečių Klube ir pas komiteto narius.

Juozas Lekys

Pavojingas santykių pablogėjimas su partija

TRAGIŠKA PROF. JONO KAZLAUSKO
MIRTIS

Apie netikėtą dr. J. Kazlauskio mirtį "Tiesa" paskelbė, kad profesorius, spalio 8 d. išėjęs iš Lietuvos Mokslų Akademijos bibliotekos dingęs, o lapkričio 17 d. jo lavonas buvęs rastas Neries upėje. Atseit, J. Kazlauskas prigėręs.

J. Kazlauskas buvo vienas iš pačių iškiliausių jaunosios kartos kalbininkų, nuo 1968 m. rudens iki 1970 m. pavasario Filologijos fakulteto dekanas, 1965-1970 m. Valstybinio aukštojo ir specialiojo vidurinio mokslo ministerijos leidžiamo kalbotyros žurnalo "Baltistica" atsakingasis redaktorius, nuo 1963 m. komunistų partijos narys, bet okupuotos Lietuvos spauda nutylėjo jo dingimą ir lapkričio 17 d., kaip oficialiai vėliau paskelbta, suradus jo lavoną Neryje, nei Vilniaus universitetas, nei jo draugai spaudoje nepranešė apie profesoriaus mirtį.

Tik palaidojus J. Kazlauską, rytojaus dieną iš "Literatūros ir Meno" pirmą kartą patiriame apie kalbininko mirtį: trys lietuvių kalbos profesoriai (Jonas Balkevičius, Vytautas Maziulis ir Juozas Pikčilingis) pranešė, kad "pačioje kūrybinių jėgų jaunystėje netikėtai mirė mūsų kolega, talentingas mokslininkas ir pedagogas". Tačiau nei žodžiu nepaminima J. Kazlauskio mirties laikas, vieta ir aplinkybės. Pažymėtina, kad "Tiesa" neisidėjo to trumpo trijų kalbininkų pranešimo. Tokia "Tiesos" laikysena parodo partijos ir tam tikrų valdžios organų keisimą laikysena.

Sakoma, kad J. Kazlauskio likimui lemiamos reikšmės turėjo pašliję santykiai su partija. Jau studijavęs į Vilniaus universitetą J. Kazlauskas buvo susidūręs su kliūtimis, nes Prienų vidurinės mokyklos komsomolas nedavė jam reikalingų rekomendacijų.

Vėliau jo santykiai su partija dar labiau įsitempė. Jis pasipriešino partijai, atsakydamas toliau eiti dekanu pareigas, nes norėjo daugiau atsidėti mokslo darbui ir, be to, norėjo pasiruošti lietuvių kalbos kurso paskaitoms, nes buvo kviečiamas to kurso skaityti į Pensilvanijos valstybinį universitetą, Amerikoje. Iš lietuvių pusės pritarta Kazlauskio išvykimui, bet Maskva pasakė "niet": 1970 m. kovo 10 d. rusiškai rašytame laiške Pensilvanijos valstybinio

universiteto viceprezidentui akademiniam reikalams, SSR Aukštojo ir specialiojo vidurinio mokslo ministerijos Užsienių santykių valdybos viršininkas L. Bažanov pranešė, jog "ryšium su akademinio apkrovimu darbu Vilniaus valstybiniame universitete, prof.

Jonas Kazlauskas neturi galimybės artimiausioje ateityje išvykti į Pensilvanijos universitetą skaityti lietuvių kalbos kurso paskaitų". Maskvos sprendimas J. Kazlauskui nebuvo praneštas. Tik birželio viduryje, kai Vilniuje vyko Antrasis visasąjunginis baltistų suvažiavimas, iš konferencijos dalyvių jis sužinojo apie Maskvos nutarimą.

J. Kazlauskas išnyko iš gyvųjų tarpo. Žuvo didis mokslininkas, tesulaukęs vos 40 metų. (E.)

* GOMULKA išmestas iš Lenkijos kompartijos centro komiteto. Tuo būdu, tenka manyti, baigiasi politinė karjera vieno seniausių Lenkijos komunistų. Vladislovas Gomulka kaltinamas tuo, kad įvykdė visą eilę klaidų, būdamas Lenkijos vyriausybės priešakyje. Kalbama, jog Gomulkos sveikata šiuo metu esanti pablogėjusi. Bet buvusieji jo draugai nepasigailėjo sergančio ir suteikė jam skaudų smūgį. Naujas Lenkijos diktatorius Gierek, kalbėdamas per radio, pareiškė, jog Gomulka darbininkų protestus palaikė prasidedančia kontr-revoliucija, o siūsdamas kariuomenę ir policiją į mietus, kur prasidėjo darbininkų riaušės, jis tik pabloginęs bendrą padėtį.

* KANADOJE auga nuotaikos prieš Jungtines Valstybes. Šioje srityje ypatingai aktyvus yra "Nepriklausomos Kanados Komitetas", kurs veikia Toronto mieste. Šio komiteto atsišaukimuose sakoma, jog Jungtinių Valstijų įtaka į Kanados gyvenimą vis stiprėjanti, ji esanti kenksminga ir turinti būti nuslopinta. Nepasitenkinimas reiškiasi įvairiaisiais būdais. Pakako tik pasirodyti vietos spaudoje žinutėms, jog Jungtinių Valstijų didžiulė naftos kompanija rengiasi įsigyti Kanados naftos kompanijos šerus, tuojau pasipylė protestai. Jeigu Jungtinių Valstijų knygų leidyklos daro įtaką į vietos knygų rinką, arba jeigu šios šalies piliečiai pradėjo pirkti daugiau vasamųjų Kanadoje, greta to labai nepatinka ir ta aplinkybė, jog šiuo metu Kanados universi-

tetuose profesoriauja didesnis skaičius Jungtinių Valstijų piliečių - viskas negerai.

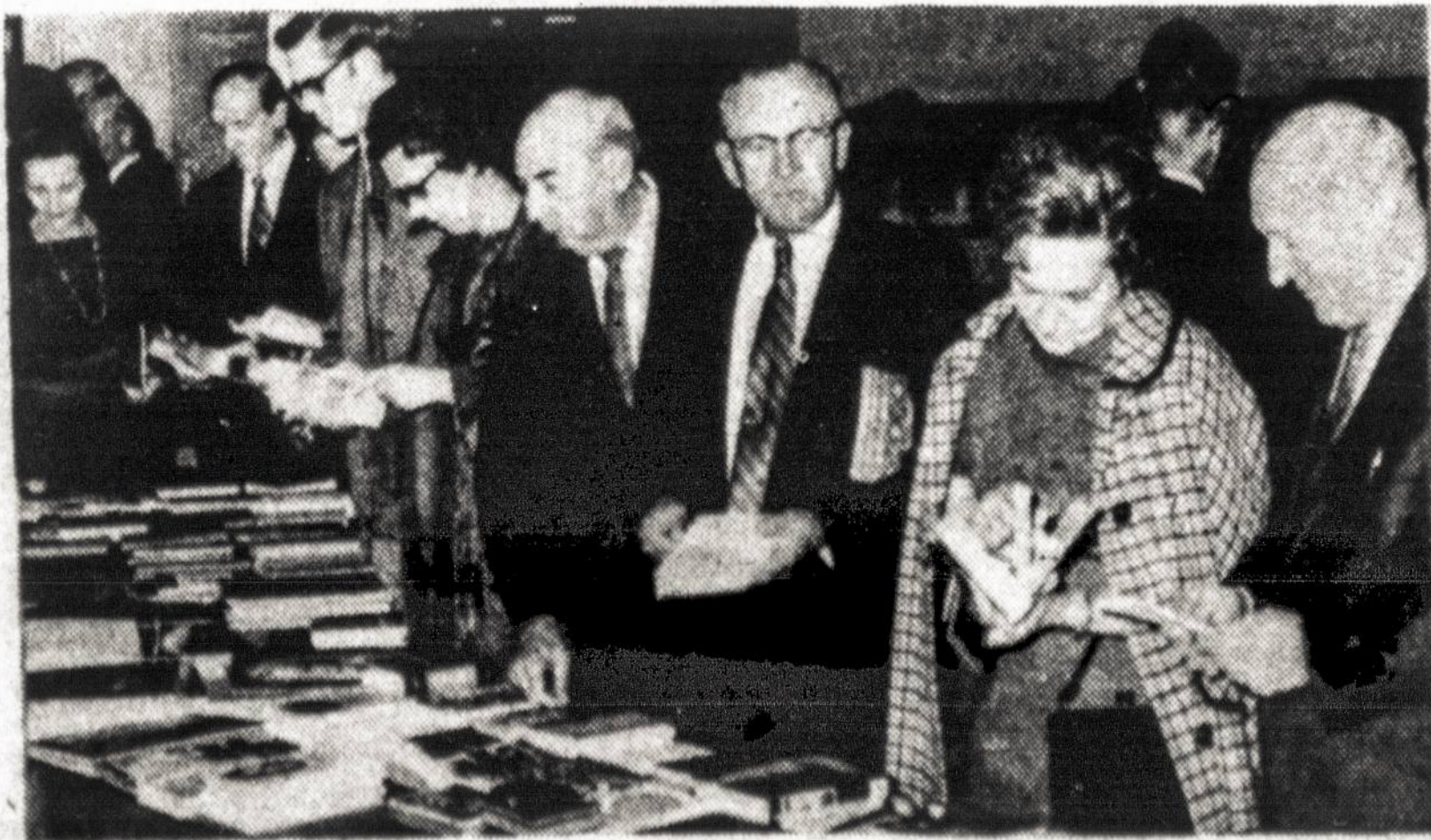
* AR BUS GALIMA pagerinti protinius gabumus? Mokslininkai jau anksčiau patyrė, jog žmogaus smegenų veikimas priklauso nuo cheminių reakcijų, kurios ten vyksta. Tad buvo daroma išvada, kad tam tikrais preparatais bus galima reguliuoti žmogaus smegenų veikimą. Buvo daromi bandymai ir surasti cheminiai elementai, kurie pavyzdžiui skatina atminties veikimą. Taip pat esama ir kitų cheminių priemonių, kurios skatina ir stiprina smegenų veikimą. Šiandien panašūs bandymai dar neturi praktiškos reikšmės, bet gal ateis laikas, kai vaistinėje bus galima pirkti tokias piliules, kurios sustiprins žmonių protinius gabumus.

* AMERIKOS, Prancūzijos ir Anglijos vyriausybės sutiko derybų eigoje, Berlyną nelaikyti nedaloma Vokietijos dalimi, jeigu Sovietų Rusija sutiksianti garantuoti pastovius Berlyno ryšius su Vokietija ne tik kultūrinėje ir ekonominėje srityje, bet lygiai ir politiniame gyvenime.

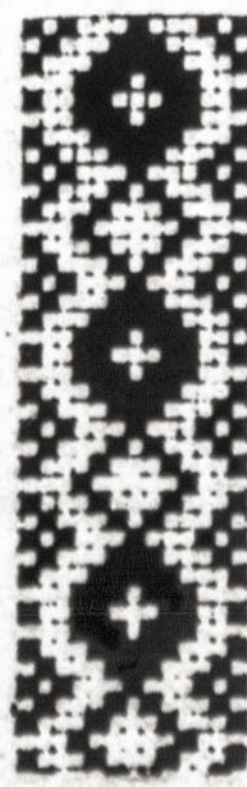
LEDŲ PAVOJUS ARTINASI

Tik prieš 30 metų mokslininkai buvo patstebėję, jog Arktikoje darosi šilčiau. Ypač šilčiau buvo dvidešimto šimtmečio pradžioje. O dabar, ypatingai Europos mokslininkai išpėja, jog artinas ledų laikotarpis, koks buvo Europoje prieš daugelį amžių. Pirmiausia pastebėta, jog vanduo Arktikoje, pačioje šiaurėje darosi vis šaltesnis. Nors vandens atšalimas nedidelis, bet tai smarkiai atsiliepia į oro temperatūrą. Grenlandijoje ledo storumas siekia 4,500 pėdų. Tie ledai pradėjo formotis prieš daug tūkstančių metų. Atlikti tyrinėjimai, ledo gilūs gręžimai parodo, jog atšilimo ir didesnių šalčių laikotarpiai periodiškai kartojasi. Tai atsitinka per 78 iki 110 metų. Mokslininkai sprendžia, jog dabar žemė iš leto artinas prie šalto laikotarpio, kuris vis stiprės ir pasieks aukščiausio laipsnio per 20-30 metų. Jau ir dabar pastebimi stiprėjantys šalčiai Vokietijoje. Sakoma, kad Europa, laikui bėgant, net iki Alpių kalnų gali būti ledų užklota.

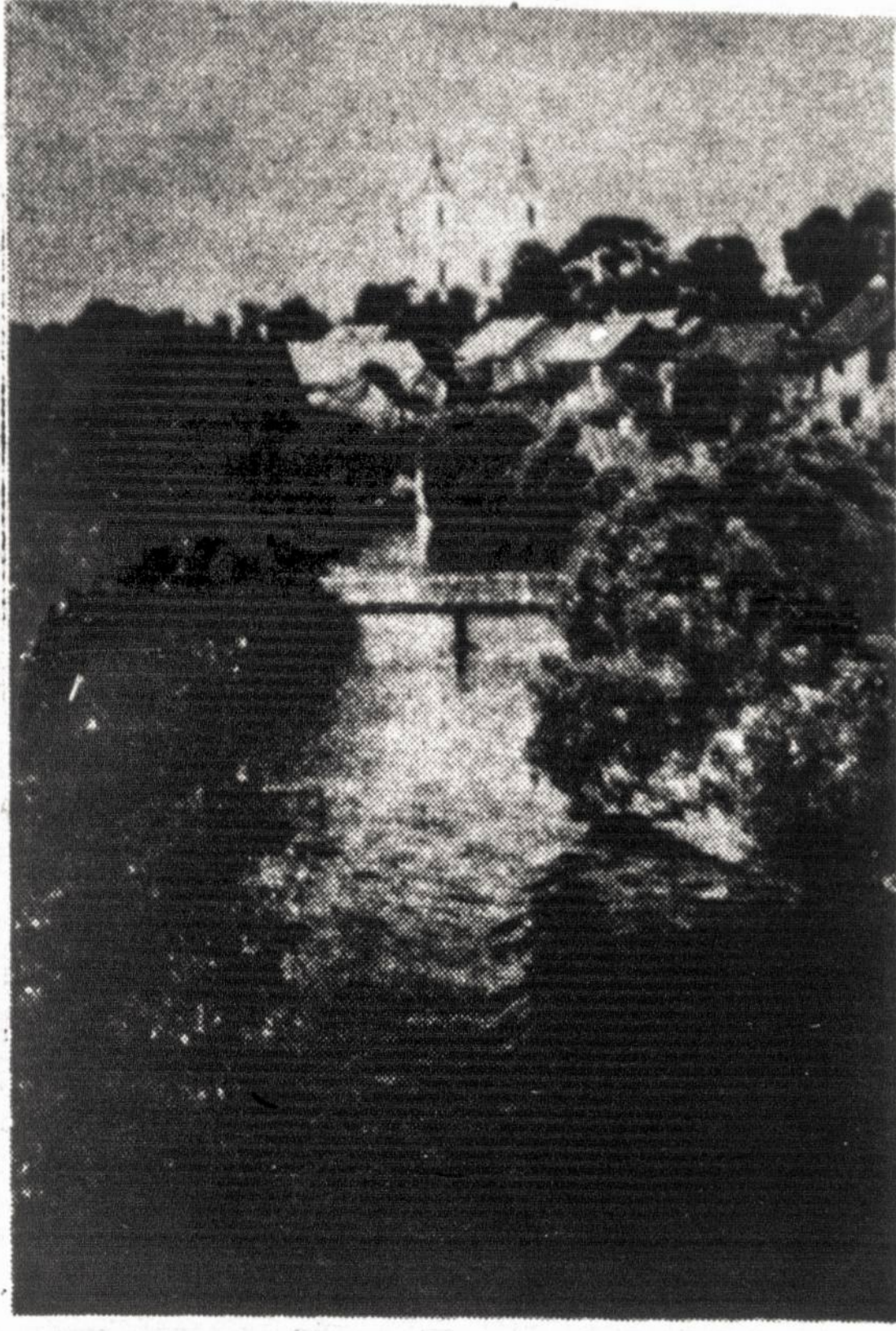
* MASKVA visada skelbė, jog Sovietų Sąjungoje nėra bedarbių. Jie įvairiais būdais slėpė žinias apie bedarbius. Bedarbisu maskuodavo, aiškindami, jog tam tikras skaičius dirbančiųjų keičia darbą ir reikalingi naujos treniruotės. Bet štai sovietų spaudoje pasirodė žinios apie didelį skaičių atleistų iš darbo. Daugiausia darbo neteko žmonės pastarųjų dviejų metų bėgyje. Atleistų iš darbo padėtis pasidarė labai sunki, o iš kitos pusės, jų skaičius nepaprastai išaugo. Todėl paskelbta, jog bus išmokamos tam tikros pašalpos neturintiems darbo. Bet šios pašalpos busiančios tik laikino pobūdžio, kol darbininkas suras naują darbą arba pakeis savo amatą. Ši aplinkybė sovietiniams administratoriams nepageidautina, tad spaudoje pabrėžiama, jog čia tik laikinas reiškinys.

Lietuvių Diena Clevelande, be kitų gražių parengimų, dar pasižymėjo itin naudingą pasiryžimu atlikti lietuviškos knygos propagandą. Vaizde matome lietuviškos knygos parodą, kuri aiškiai turėjo gerą pasisekimą.

AUKŠTAICIŲ UPĖ ŠVENTOJI

Antalieptės vaizdas iš Šventosios pusės.

Krantų atodangose matyti daug storų, suanglėjusių praeities miško medžių. Netoli Jaros - Šetekšnos žiočių įsikūrusi didelė bebrų gyvenvietė, kur kelių kilometrų ruože upėn nuleista daug drebulių.

Ardydama aukštus stačius krantus, Šventoji labai raitosi Mikierių apylinkėse. Čia daug sausų smėlio paplūdimių. Nuo stačių krantų atsiveria puikūs vaizdai į upės slėnį. Labai aiškios trys didelės kilpos. Viena iš jų ilgesnė kaip 3 km, o sąsmauka - vos 100 m. Ja galima pernešti valtį. Toliau Šventoji staiga prasiveržia pro rėvą ir žemiau jos išsitiesia, praplatėja. Čia upė sekli, jos srovė lėta, dugnas nuostabiai švarus, smėlingas. Panaši Šventoji, tik pamažu gilėjanti, išlieka iki pat Anykščių.

Anykščiai ir jų apylinkės - viena įdomiausių ir gražiausių Lietuvos vietų. Anykščių apylinkės davė mums literatūros klasikų, mylimus rašytojus: A.Baranauską, J. Biliūną, A.Vienuolį. Anykštėnai gerbia jų atminimą. Jų gimtinėse įrengti muziejai, ant Liūdiškių kalno Jonui Biliūnui pastatytas didingas paminklas. Čia daug vietų, susijusių su kūrinių herojais.

Anykščių apylinkėse gausu gamtos paminklų. Tai garsusis Puntukas, jo brolis Karalienės liūnas, įdomūs Šventosios ir Šlavės krantai bei garsūs smėlio karjerai. Netoli Anykščių yra Šeimyniškėlių (Vorutos) piliakalnis, Starių kalnai, gražūs Rubikių ir Nevėžos ežerai.

Žemiau Anykščių Šventoji vingiuoja tarp gražių, sausų pušynų. Krantai šiose vietose mažai ardomi, apaugę krūmais, vagoje nemaža salų. Šiame ruože Šventojon įteka vienas didžiausių jos intakų - Virinta. Beveik nuo Virintos žiočių Šventoji patvinsta, pamažu platėja, darosi tiesesnė. Tai Kavarsko užtvankos pasekmės. Vanduo užlieja žemas Šventosios pakrantes, o iš vandens kyšo kelmai ir krūmai, nekaip atrodo... TĖVYNĖ 5

Už Kavarsko Šventoji teka per dirbamus laukus, o pakrante tęsiasi žalia krūmų juosta, vagoje daug šiekštų, senų medžių, ant kurių galima greitai užplaukti.

Žemiau Vidiškių, priešais vienas kitą įteka du nemaži intakai: Siesartis iš kairės ir Mūšia iš dešinės. Idomu, kad Šventosios vidurupyje intakai įteka vienas prieš kitą, nes jie naudojasi vienu senslėniu, perkirstu Šventosios. Netrukus už Siesarties žiočių Šventosios pakrantėse prasideda sausi pušynai, aukšti ardomi krantai, geri paplūdimiai, smėlėtas dugnas. Tai aukštieji krantai - nauja besikurianti vasarvietė, graži ukmergiečių poilsio vieta.

Už keleto kilometrų ir Ukmergė - didžiausias miestas Šventosios pakrantėse, sena lietuvių gyvenama vietovė. Miestas užima didelį plotą, išsimėtęs.

Šventoji Ukmergės apylinkėse ir žemiau jos klaidžioja plačioje vagoje, kurioje daug seklių. Posūkiuose vienus krantus ardo, kitus klosto. Ten kur veržiasi per kalvas, upė susiaureja, pagreitėja, jos dugne atsiranda nemaža riedulių.

Už Veprių Šventosios slėnis toks pat įdomus, su aukštais medžiais apaugusiais krantais. Žemupyje Šventojon nemaža rėvų, kurios, esant žemesniam vandens lygiui, gana pavojingos. Viena tokia rėva tuoj pat už Veprių, antra - prie Širvintos žiočių.

Širvinta - didžiausias Šventosios intakas graži, vingiuota ir vandeninga upė. Nuo jos žiočių Šventoji pasidaro gilesnė ir vandeningesnė. Jurkonių kaime yra daug aukštų ardomų krantų. Čia virš vandens lygio iškyla senoviniai, devono periodo moliai. Žemiau kaimo yra pati ilgiausia ir pavojingiausia rėva. Už jos iki pat žiočių Šventoji beveik tiesi, smarkiai graužiasi gilyn - stengiasi prisitaikyti prie Neries lygio. Dėl to čia upė teka greitai, vagoje daug akmenų, plaukti pavojinga.

Santakoje tiek Neries, tiek Šventosios pakrantės tankiai apaugusios pušynais. Pašėjęs juose, galima toliau tęsti kelionę Nerimi, o vėliau ir Nemunu iki pat Kuršių marių ar net Klaipėdos.

Nurdyti Šventosios žemųjų krantai

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" RADIO VALANDA

"Lietuvos Atsiminimų" radio klausytojų dėmesiui:

"Lietuvos Atsiminimų" Radio Valanda, kuri transliuojama AM bangomis 1330 kilociklų iš New Yorko WEVD stoties - šeštadieniais, nuo 5 iki 6 val. popiet, nuo š.m. vasario 21 d., kartojama sekmadieniais, nuo 3 iki 4 val. popiet, FM bangomis, 97.9 megaciklų.

WEVD stoties FM siųstuvai netrukus pradės transliuoti nuo didžiulio Empire State pastato New Yorke viršūnės, todėl programos direktorius, prof. dr. Jokūbas Stukas, norėdamas, kad kuo daugiau klausytojų galėtų džiaugtis "Lietuvos Atsiminimais", apsiėmė didesnę finansinę našta nešti, tikėdamas, kad klausytojai jo pastangas įvertins ir parems. Jis bus dėkingas už klausytojų pranešimus, kaip toli programos siekia lietuvius.

"Lietuvos Atsiminimų" Radijas atžymės 30 metų gyvavimo sukaktį balandžio 24 d., šeštadienį, Lietuvių Laisvės salėje, Elizabeth, N.J., koncertu ir balium ir dieną vėliau, balandžio 25 d., bankietu Šv. Trejybės lietuvių parapijos salėje, Newark, N.J.

* * *

LIETUVIAI verčia leidinius iš 30 kraštų kalbų (iš 12 Sovietų Sąjungos tautų ir 18 užsienio). Lietuviai skaito armėnų, uzbekų, kazachų, sorbų, bulgarų, danų, suomių, japonų originalus, tačiau trūksta specialistų kirgizų, vengrų, rumunų kalboms, per mažai turima vertėjų iš italų, ispanų, portugalų ir kai kurių kitų kalbų.

Paašėjęs, kad šiuo metu lietuvių literatūra verčiama į 32 Sovietų Sąjungos kalbas. Lietuvių kūryba gausiai verčiama į latvių, estų ir ukrainiečių kalbas, bet nusiskundžiama ryšiais su gudais. Gausiausiai lietuvių rašytojų knygos leidžiamos Rytų Vokietijoje (pamai išleistos šešios knygos), norima, kad daugiau knygų pasirodytų Lenkijoje. (E.)

VENGRIJOJE 1970 m. pabaigoje išleisti K. Donelaičio "Metai". (E.)

SVEIKATOS SKYRIUS

ŠI SKYRIŲ VEDA SVEIKATOS KOMISIJA:

Dr. Petras Zalatoris

Dr. A. Gussen

Jeigu niežti nosi

Praeitą savaitę pas mane buvo atvestas vyras, kuriam labai dažnai niežti nosis. Sakau, kad buvo atvestas, nes jis pats dėl tokio "menkniekio" pas gydytoją nenorėjo eiti. Nosis jam jau senai niežtėjo, bet jis pasikaso, pasikaso, užmiršta ir eina miegoti. Kai užmiega, tai jam neniežti.

Pas mane tą vyrą atvedė labai rūpestinga jo žmona. Pasirodo, kad vyrui nosis niežtėjo, o ji pakęsti negalėjo. Ji negalėjo žiūrėti į savo vyrą, nuolat kaišiojanti pirštą į nosį. Kartais jis įkišdavo vieną pirštą, o už minutės jau kiša kitą. Kartais jis tik delnu nosies galą pakasydavo, o kartais užtekdavo, tikrai ranką pridėti prie nosies, kad visas neramumas praeitų. Dažnai nosį paliesdavo rankogaliu, o jeigu būdavi šiltai apsirengęs, tai rankove nosį kelioms minutėms apramindavo.

Moteris labai daug gali pakęsti, bet kai jau kas nors jai krinta į akį, tai saugokis. Vyrui nosį jau keli metai niežtėjo, bet jis nieko nesakydavo, bet kai pastebėjo žmona, tai pradėjo jį sekti. Ne tik sekti, bet persekioti. Nespėdavo vyras pakrapštyti nosį, ji tuojau liepdavo jam eiti rankų plauti. Kaip neiši, jeigu paliete: nešvarią nosį. Taip žmonai atrodydavo. Liepdavo nosį nusiplauti kad neniežtėtų. Kartais taip ir būdavo. Nosį vyras gerai nusiplaudavo, išpūsdavo ir jam daugiau tą vakarą neniežtėdavo.

Bet prilipo liepto galą. Nei valymas,

nei muilimas nosies neapramindavo. Vyrui būdavo daug lengviau su niežėjimu kovoti, kol žmona nesikabindavo, bet kai ji pradėjo sekti kiekvieną jo rankos pakilimą, tai jis jau negalėjo pakęsti. Pirma atejo ji. Man papasakojo, kas jos vyrą kankino, o vėliau ir ji patį atsivedė. Patikrinęs nieko blogo neradau. Nosyje nesimatė jokio defekto. Nosies galas buvo truputį paraudęs, bet sveikas ir švarus.

Patikrinęs pasakiau, kad jo nosis labai jautri. Nosies gale esantieji jausmo nervai labai jautrūs. Pasakiau, kad tokią ligą gydytojai vadina alergija. Aš negalėjau pasakyti nuo ko jo nosis niežtėdavo. Galėjo būti nuo kokių garų ar nuo kokių kitų dulkių. Galėjo būti šaltas oras. Galėjo nosį erzinti gazolino dujos ar koks kitas oro teršalas. Galėjo būti ir kokie dažai. Susitarėm tą reikalą tirti ir nustatyti, kas galėtų jo nosį erzinti. Kartais žmogus gali būti nervuotas, o kartais nervuotumą jam gali sukelti nuolat sekiojanti ir besibaranti žmona, kartais nosį gali erzinti nešvarios rankos. Užtenka vieną kartą nešvari pirštu pakasyti nosį, kad suerzintum nervus, o vėliau ir galo nėra.

Liečiau žmonai vyro nesekioti, daviau vaistų ir visi nutarėm nustatyti, nuo ko jam galėtų atsirasti niežėjimas. Jeigu nepavyks paprastom priemonėm nustatyti, tai tada eisime į laboratoriją, kad nustatytų alergijos priežastis.

Dr.P.Z.Zalatoris

Boston, Mass.

Seniausia, lietuviška radio programa Naujoje Anglijoje mini savo 37 metų sukaktuves ir kovo 14 d. rengia Talentų popietę ir gražuolės "Miss Lithuania of N.E." rinkimus.

Užsiregistravo įvairaus amžiaus talentai dalyvauti programoje. Pirmą kartą Bostone išgirsime moterų sekstetą "Svajonę" iš New Britain, Conn., kuriam vadovauja Jonas Beinorius.

Geriausius talentus ir šokėjus rinks šis komitetas: Ona Ivaškieinė, Alice Plevokaitė-Ruseckienė, Elena Valiukonienė, Juozas Rentelis ir Gintaras Karosas.

Susipažinimo Valanda nuo 2 iki 3 val. po pietų. Tą dieną nevalgykite namie, bet šiame parengime, nes Monika Plevokienė ir jos pagalbininkės pagamins skanių kilbasų, kopūstų, kugelio, pyragų ir visokių kitų skanumynų. Bus ir draugiškų gėrimų.

Programa prasidės 4 val. popiet, 7 val. vakare prasidės Gražuolės Baliaus, kuriame bus pagerbta gražuolė Frances Ann Kweselytė iš Brocktono. Po to bus šokių kontestai,

kuriems gros R ir M orkestras iš Worcesterio. Kviečiame visus į šį linksmą parengimą. Dalyvaudami paremsite lietuviškas radio programas. Tarkitės susitikti su savo gimimėmis, draugais bei pažįstamais kovo 14 d. S.Bostonė, Lietuvių Piliečių Klubo auditorijoje. Iki pasimatymo!

-Steponas ir Valentina Minkai

BALTIJOS VALSTYBIŲ KULTŪRINĖ NEPRIKLAUSOMYBĖ

"New York Times" š.m. vasario 7 d., politinių žinių priede paskelbė Lietuvai, lietuvių žygiams palankų trumpą straipsnį - informaciją "Commuted". Nurodyta, kad Baltijos valstybės retai tesidžiaugdavo politinė nepriklausomybe, tačiau jos visuomet išlaikydavusios kultūrinę nepriklausomybę ir jose vykdavo veiksmai kelę Maskvos nepasitenkinimą. (E.)

* RAŠYTOJO ALOYZO BARONO novelę "Kvailumo riba" latvis Zarinu Janis išvertė į latvių kalbą.

TEVYNĖ 6

Akron, Ohio

Birutės Studijų Draugija Akrone rengia Lietuvos nepriklausomybės iškilmes š.m. kovo mėn. 14 d., sekmadienį, 4:30 val. p.p. Šv. Petro parapijos salėje, kampas Biruta St. ir East Ave.

Programoje: Valančiaus lituanistinės mokyklos mokinių kanklių orkestras iš Cleveland, vadovaujamas O.Mikulskienės. Taip pat yra pakviesta solistė p-lė Grigaliūnaitė.

Kalbėtojai - US senatorius W.Saxbe ir inž. R.Kudukis.

Komitetas

ANTRAS LIETUVIŲ JAUNIMO PASAULINIS KONGRESAS

1966 m. įvykęs pirmasis pasaulio lietuvių kongresas savo uždavinį atliko. Jis parodė, kad jaunimo tautinis pajudėjimas visuotiniu mastu yra galimas ir reikalingas. Dabar esam pakeliui jau į antrąjį kongresą, kuris įvyks 1972 m.

Kongresas turės sutraukti daugiau jaunimo ypačiai iš kitų kraštų. Todėl jam reikia sudaryti tvirtą moralinę ir materialinę atramą. Tai kiekvieno lietuivio pareiga ir uždavinys.

Todėl ir kreipiamės į visų kraštų lietuvių, į visų kraštų lietuvių organizacijas, į visų kraštų lietuvių spaudą bei radio vandenėles.

Padėkime II-ji Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą organizuoti!

Stasys Barzdukas

Dr. Juozas Kazickas

Romas Sakadolskis

* SOUTHTOWN ECONOMIST Chicagoje, o taip pat ir daugelis kitų anglų kalba laikraščių palankiai aprašė lietuvių surengtus Vasario 16 minėjimus.

Lawrence, Mass.

SLA 41 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks šeštadienį, Kovo-Marcn 13 d., 2 val. popiet.

Susirinkimas įvyks lenkų Stapiro salėje, 23 Monmouth St. Visi nariai kviečiami dalyvauti. Užsimokėkite mėnesines dukles, kad nebūtumėt suspenduoti.

MIRĖ VINCENTAS AKSTINAS

Vasario 5 dieną staiga mirė V.Akstinas, gimęs Kaune, Lawrence' išgyvenęs 56 metus. Priklausė SLA 41 kuopai. Buvusiame Lietuvių Piliečių Klube keleta metų ėjo vedėjo pareigas. Paskutiniu laiku dirbo Groton mokykloje, prieš trejetą mėnesių jis paliko darbą ir išėjo į pensiją.

Palaidotas Lietuvių Tautinėse kapinėse šalia žmonos Viktorijos, religines apeigas atliko kun. J.Gaspariūnas. Laidotuvių direktorius Charles Volungus šeimos vardu užprašė visus laidotuvių dalyvius užkandžiams, Tautiškos bažnyčios salėje.

Velionis paliko liūdinčius, dukterį Isabel su vyru Joseph Srofen.

Tebūnie Tau Vincai, lengva šios šalies žemė, o Tavo artimiesiems reiškiamė gilia, užuojauta.

M.Stonie

Freedom for Lithuania

Balts joined in a rally, at the UN, protesting the colonial policies of Soviet Russia

FREEDOM FOR LITHUANIA

To the Editor of the "Evening News" in Newark, N.J.

Americans of Lithuanian origin or descent and their friends in Newark are marking two important anniversaries this month: the 720th anniversary of the formation of the Lithuanian state, when Mindaugas the great unified all Lithuanian principalities into one kingdom in 1251, and the anniversary of the establishment of the modern Republic of Lithuania on Feb. 16, 1918.

The Kremlin is fond of saying that Russian imperialism died with the czar. But the fate of Lithuania shows this to be a cruel fiction. The Communist regime did not come to power in Lithuania by legal or democratic process. The Soviets invaded and occupied Lithuania in June 1940, and the Lithuanian people have been suffering in Russian-Communist slavery for more than 30 years.

Since the very beginning of Russian-Communist occupation however, the Lithuanians have waged an intensive fight for freedom. During the periods between 1940 and 1952 alone, more than 30,000 Lithuanian freedom fighters lost their lives in an organized resistance movement against the invaders.

The US Congress has made a step in the right direction by adopting House Concurrent Resolution 416 that calls for freedom for Lithuania, Latvia and Estonia. Now the administration should implement this very important legislation by bringing the Baltic states' question before the United Nations and demanding that the Soviets withdraw from Lithuania, Latvia and Estonia.

ALBIN S. TREČIOKAS

Executive Secretary
Lithuanian Council of New Jersey

50 ANNIVERSARY OF LITHUANIAN THEATRE

We mark the 50th anniversary of the opening of the Lithuanian opera, ballet, and drama theatres. Although theatrical activity in Lithuania is much older, the establishment of professional theatres was prevented by Russian oppressive policies, during their occupation of the country from the late 18th century until 1915.

Lithuanian theatre expanded and flourished

during the independence period. After the Soviet occupation, a sustained effort was made to transform the Lithuanian theatre into an instrument of political indoctrination and Russification. The last years of the Stalin era were the bleakest, with Russian plays and hack-authored propaganda pieces glutting the stages.

There has been improvement in the Lithuanian theatre since Stalin's death. The regime has partly - but only partly - rescinded the ban on non-Communist Western authors and the censors have allowed some non-propagandistic original pieces. But the main merit for the quickening pulse of the Lithuanian theatre as a place of truth and imagination, as far as this is possible, of course, under the Soviet Russian occupation.

The anniversary season in the Lithuanian theatre promises to be an exciting one. Among the highlights are new plays by the leading Lithuanian dramatists - Juozas Grūšas, Justinas Marcinkevičius, Kazys Saja, a debut of a promising young playwright, J. Glinskis, new productions of plays by Schiller, Shakespeare, Gorky and Strindberg.

LIBERATION OF BALTIC DESERVES WIDESPREAD SUPPORT

"The occupation of the Baltic States since 1940 has been called one of the most brutal of all times. The three countries have lost more than one-fourth of their entire population.

During the period between 1940 and 1952, some 30,000 Lithuanian freedom fighters were killed in an organized resistance movement against the invaders. Cessation in 1952 of armed guerilla warfare didn't end the protest against Soviet domination, and passive resistance has continued, while

efforts to present the case of the Baltic States have proceeded in different parts of the world.

At a time when Western powers have been granting freedom and independence to many nations in Africa, Asia and other areas, liberation of the peoples of Lithuania, Latvia and Estonia has not had the widespread support it deserves."

JULIETTE LOW FESTIVAL

This is a city wide event in International Friendship and will be held on Saturday, March 27, 1971 at Washington Irving High School, 17th Street and Irving Place, New York City.

More than 1500 Scouts will take part in each session; the first session is scheduled from 10:00 until 12:00 noon, the second from 1:30 until 3:30 p.m. Each session is identical and will include international songs, games and crafts for the Scouts. Sandwiches and beverages will be served at noon.

Very truly yours

Bessie Gribetz

IŠMOKAMOS APDRALDOS

Vasario 27, 1971

ANTANAS FEDARAVIČIUS, 43 kp., So. Boston, Mass., gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė gegužės 13, 1931 m., mirė vasario 1, 1971 m. Apdrauda išmokėta velionio gimnaziui, Joseph A. Wallace.

* JUOZAS VAIVADA, 92 kp., Courtney, Pa., gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė birželio 2, 1929 m., mirė gruodžio 25, 1970 m. Apdrauda išmokėta velionio žmonai, Jievai Vaivadienei.

KAROLINA WAITKUS, 192 kp., New Kensington, Pa., gimusi Lietuvoje. Prie SLA prisirašė gruodžio 31, 1940 m., pridėtiną apdrauda paėmė gruodžio 11, 1938 m. Apdrauda išmokėta velionės sūnams, Peter ir Paul Waitkus.

Viso \$ 1,300.00

Nuo pradžios šių metų bendrai
viso \$ 16,320.00

Lietuvos generalinio konsulo New Yorke Aniceto Simučio Vasario 16 dienos proga priėjimo, tarp kitų dalyvavo ir vaizde matomi svečiai: (iš kairės) Anicetas Simutis, Ieva Trečiokienė, Euprosinė Mikužiūtė, Vaclovas Sidzikauskas ir Albinas Trečiokas.

TĖVYNĖ 7

KOVO MĖNESYJE MINIMOS DIENOS

1861 metais kovo 3 dieną, Lietuvoje panaikinta baudžiava.

1879 metais kovo 3 d. gimė Lietuvos klasikas Jonas Biliūnas.

1864 metais kovo 11 d. rusai sušaudė Vilniuje sukilėlių vadą Konstantiną Kalinauskį.

1864 metais kovo 16 d. gimė žymusis knygnešys Jurgis Bielinis.

1861 metais kovo 18 d. gimė rašytoja Gabrielė Petkevičaitė-Bitė.

1948 metais kovo 24 d. rusai bolševikai sukolchozino Lietuvą.

* DR. MKREGŽDIENĖ lietuvių organizacijų ir Susivienijimo veikėja, eidama gatve susilaužė ranką. Linkime jai greitai pasveikti.

* DAILININKAS ČESLOVAS JANUŠAS turėjo širdies priepuolį. Dabar tiek sustiprėjo, kad jau grįžo namo iš ligoninės.

* DR. V.PAPROCKAS perkėlė savo kabinetą į Richmond Hill sekciją. Dabartinis jo kabineto adresas: 85-13 105th Street, Richmond Hill, N.Y., tel. VI-9-0476.

* VINČĖ JONUŠKAITĖ kurį laiką viešėjo Kalifornijoje. Pakeliui ji buvo sustojus Chicagoje ir dalyvavo Lietuvos Operos 50 metų sukaktuvių minėjime.

* P.BALTUONIO šaknų skulptūros paroda vyksta kovo 13-14 dienomis, Pranciškonų namuose. Bus išstatyta 70 jo kūrinių. Parodą ruošia New Yorko Vyr. Skaučių Židinys.

* BOSTONO lietuviai inžinieriai surinko tautiniams reikalams Vasario 16 proga net \$ 1500.

* JONO JABLONSKIO - didžiojo kalbininko 110 metų gimimo sukaktis paminėta Kauno literatūros muziejaus patalpose. Griškabūdyje viena gatvė pavadinta Rygiškių Jono vardu.

* KAZIO BŪRUTOS "Baltaragio Malūnas" išverstas į vokiečių kalbą ir išleistas Rytų Vokietijoje.

* TORONTO Lietuvių Namai nupirko už \$ 140,000 buvusią Alhambra United bažnyčią, kur esama nemaža patalpų. Ten projektuojama perkelti ir Paramos banką.

Missouri 1821-1971 United States 8

* WASHINGTONĖ Kapitoliaus Rūmų šiaurinėje senato dalyje, kovo 1 dienos naktį sprogo bomba. Washingtono policija praneša, kad ji buvo gavusi įspėjimą telefonu, jog senato patalpose padėta sprogstamoji bomba, tačiau pranešėjas nenurodė kur toji bomba randasi. Sprogimo metu ši rūmų dalis buvo tuščia ir žmonės nenukentėjo. Padaryti žymūs nuostoliai. Uoliai vykdomi tyrinėjimai.

* MUZIKAS J.ZDANIUS su savo šeima iš Chicagos persikelia gyventi į Hot Springs, Ark. Muzikas pareiškė, jog jis nenutrauks ryšių su "Dainava" ir kiek galėdamas gelbės savo seniems bendradarbiams.

* AERO KLUBAS Chicagoje parengė platų pranešimą apie lietuvių aviacinę veiklą išsivijoje. Ši apžvalga ampis laikotarpį nuo 1911 metų iki šių dienų.

* SENATORIUS Philip Hart iš Mich. pareiškė, jog dabar tik 14 centų iš dolerio, mokamo apdraudos kompanijų, gauna nukentėjęs autokatastrofoje. Advokatai kasmet uždirba daugiau bilijono dolerių tesimuose, gindami nukentėjusius. Senatorius pasisako už tai, kad nukentėjęs gautų pilną kompensaciją, neatsižvelgiant kas nelaimėje buvo kaltas.

* JŪROS MUZIEJUS rengiamasi įsteigti Lietuvoje tarp Palangos ir Kunigiškių. Bet Klaipėdos administracija stengiasi jūros muziejų turėti savo mieste ir jau dabar renka būsimam muziejui eksponatus, kurie telkiami Klaipėdos uosto tvirtovės kazematuose.

* VILNIAUS sportuojantis jaunimas skundžiasi, jog visame mieste tėra tik dvi bendro naudojimo čiuožyklos, kur yra didelis susigrūdimas, o ledas esąs mažai tinkamas čiuožti.

VILNIAUS SPAUDA minėjo muzikologo Juozo Gaudrimo, sausio 7 d. sulaukusio 60 m. sukaktį, veiklą. Jo svarbiausias įnašas - muzikos istorija ir pirmą straipsnį, apie B.Đvarioną, Gaudrimas buvo parašęs 1935 metais. Gaudrimo svarbiausias darbas, tai trijų tomų "Iš lietuvių muzikinės istorijos". Dabar Gaudrimas baigia ruošti enciklopedinio pobūdžio knygą apie šių dienų (jau sovietų okupacijoje) Lietuvos kompozitorius ir muzikologus. (E.)

* LOS ANGELES įvykęs žemės drebėjimas dangeliui lietuvių sukėlė susirūpinimą. Bavo manoma, kad tuo metu kai kurie ten gyvenantieji tėvynainiai galėjo nukentėti. Tačiau dabar pranešama, jog lietuviai nenukentėjo ir jų tarpe nebuvo sužeistų. Kai kurių gyvenamieji namai kiek pažeisti, bet ir tai lengvai. Lietuvių parapijos pastatai irgi liko sveiki, tik vietomis tinkas suaižiojo.

* RUTH AIKENS, National Urban League kalbėtoja, pasisakė už naują sveikatos apsaugos programą, kuri garantuotų visiems piliečiams, neatsižvelgiant į rasę, amžių, lytį, pilietybę, gyvenimo vietą ir pajamų dydį, pilną sveikatos apsaugą.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

PIRMAS IR GERIAUSIAS LIETUVIŲ DIENRAŠTIS AMERIKOJE

NAUJIENOS turi savo korespondentus kiekvienoje didesnioje Amerikos lietuvių kolonijoje ir įvairiose Europos bei Pietų Amerikos valstybėse.

NAUJIENŲ prenumerata yra tokia: Chicagoje ir priemiestiuose metams - \$20.00, pusei metų - \$11.00, trims mėnesiams - \$6.00, vienam mėnesiui \$2.00. Kitose JAV vietose metams - \$18.00, pusei metų - \$10.00, trims mėnesiams - \$5.00, vienam mėnesiui - \$1.75. Kanadoje metams - \$20.00, pusei metų - \$11.00, vienam mėnesiui - \$2.00. Užsienioose metams - \$21.00, pusei metų - \$11.00, vienam mėnesiui \$2.50.

NAUJIENAS gausite, jei pasigaite čekį, arba Money Order tokiu adresu:

1739 S. Halsted Street

Chicago, Ill. 60608

KELEIVIS

LITHUANIAN WEEKLY

Ašku, esate girdėję, kad tai laikraštis, kuris jau eina 66-čius metų. Jį vieni geria, kiti peikia, bet visi jį mėgsta skaityti.

Keleivis duoda ir teisinių patarimų, jame rasite gražių apsakymų bei eilėraščių. Jis turi ir moterų skyrių. PRENUMERATA: - METAMS - \$ 7.00.

Užsakykite KELEIVIO 1971 metų kalendorių.

Jo kaina \$ 1.50.

KELEIVIS
636 East Broadway
South Boston, Mass. 02127

DIRVA

TAUTINIS
MINTIES
LAIKRAŠTIS

Isteigtas 1915

6907 SUPERIOR AVENUE CLEVELAND, OHIO, 44103

Gausiai iliustruotas laikraštis, einas 2 kartu į savaitę Trečiadieniais ir penktadieniais

Prenumeratos kaina metams—\$13.00, pusei metų—\$7.00
Susipažinimui—2 savaites siunčiame nemokamai

— Leidžia —

Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija Viltis

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street
Telef.: GRoovehill 6-2345-6

1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef.: TOWnhall 3-2108-9

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Tel. 296-2244

SHALINS

(SHALINSKAS)

Funeral Home

84-02 Jamaica Ave.

prie Forest P'way storiės
WOODHAVEN, N.Y. 11421

Garbingai aptarnauja
laidotuviams
Koplyčios
visose miesto dalyse

F. W. SHALINS ir
J. B. SHALINS

Tėvynė 8;